

ФИНАНСОВО СПОРАЗУМЕНИЕ¹

Европейската комисия, наричана по-долу за краткост **“КОМИСИЯТА”**, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу **“ОБЩНОСТТА”**,

от една страна и

Правителството на Република България, наричано по-надолу **“ПОЛУЧАТЕЛ”**,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката, спомената в чл.1 по-долу, ще бъде изпълнявана и финансирана с бюджетни средства на ОБЩНОСТТА в съответствие с условията, предвидени в настоящото Споразумение. Техническата, правната и административна рамка, в която мярката, посочена в чл.1 по-долу ще бъде изпълнявана, е описана в “Общите условия”, приложени към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и СТРАНАТА-ПОЛУЧАТЕЛ, и допълнена от разпоредбите на това Споразумение и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1 – ЕСТЕСТВО И ПРЕДМЕТ

Като част от програмата си за помощи ОБЩНОСТТА ще подпомогне безвъзмездно финансирането на следната МЯРКА:

Номер на програмата: **BG 2005/017-454**

Заглавие: **Програма за трансгранично сътрудничество между Република България и Гърция за 2005 г.**

Срок на действие: **до 30 ноември 2007 г.**

ЧЛЕН 2 – АНГАЖИМЕНТ НА ОБЩНОСТТА

Финансовото участие на ОБЩНОСТТА се определя на максимум **20 млн. евро**, наричано по-долу за краткост **“ПОМОЩ НА ЕО (Европейската общност)”**.

ЧЛЕН 3 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

---

¹ Структурата на Финансовото споразумение е както следва: 1. заглавни страници, където се споменават съответната държава, сума и отговорна институция; 2. Рамково споразумение, включително Приложения А и Б, Приложение В – Специални условия (текстът на приетото Финансово предложение, който започва с Описание и цели и по-нататък), и Приложение Г – “Прозрачност и публичност”.

За настоящата МЯРКА, ПОМОЩТА НА ЕО ще бъде валидна за договаряне до **30 ноември 2007 г.** при условията на настоящото Споразумение. Всички договори следва да бъдат подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА НА ЕО, която не е договорена до тази дата, няма да бъде предоставена.

Крайният срок за изпълнение на договорите, включени в ПОМОЩТА НА ЕО е **30 ноември 2008 г.** с изключение на проект BG 2005/017-454.01.01 “Рехабилитация и частична реконструкция на път II-86 Соколовци-Смолян-Средногорци от км 94+240 до км 125+364”, за който срокът е 30 ноември 2010 г., и проект BG 2005/017-454.03.02 “Интегрирано управление на водите на река Струма”, за който срокът е 30 ноември 2009 г.

КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши съответно удължаване на периода за договаряне или срока за изпълнение на договорите, при условие че това е поискано своевременно и е съответно аргументирано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Разплащането на средства може да продължи до 12 месеца след крайния срок за изпълнение на договорите, за да покрие задължения, възникнали в процеса на изпълнение на договорите по тази програма. Настоящото Споразумение престава да бъде в сила с приключване на разплащанията по договорите. Всички средства, които не са изразходвани дотогава, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 – АДРЕСИ

Кореспонденцията, свързана с изпълнението на МЯРКАТА, в която се посочва номера и наименованието на МЯРКАТА, трябва да се изпраща на следните адреси:

За ОБЩНОСТТА:

Делегация на Европейската комисия в България
ул. “Московска” № 9
п.к. 668
1000 София
България
Тел.: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

г-н Пламен Орешарски
Министър на финансите
ул. “Раковски” № 102
1040 София
България

ЧЛЕН 5 – БРОЙ ОРИГИНАЛНИ КОПИЯ

Настоящото Споразумение е съставено в два еднакви екземпляра на английски език.

ЧЛЕН 6 – ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Настоящото Споразумение влиза в сила на датата, на която бъде подписано и от двете страни. Никакви разходи, направени преди тази дата, няма да се покриват от ПОМОЩТА НА ЕО.

Приложенията са неразделна част от настоящото Споразумение.

Изготвен в София
Дата 27.02.2006

Изготвен в София
Дата 27.02.2006

За ПОЛУЧАТЕЛЯ
Пламен Орешарски
Министър на финансите

За ОБЩНОСТТА
Димитрис Куркулас
Ръководител ДЕК

Приложения:

1. Рамково споразумение (с Приложения А и Б)
2. Специални условия (Приложение В)
3. Прозрачност и публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ “В” КЪМ ФИНАНСОВОТО СПОРАЗУМЕНИЕ

**ПРОГРАМА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ
БЪЛГАРИЯ И ГЪРЦИЯ ЗА 2005 г.**

1. ОБЩИ ЦЕЛИ И ОПИСАНИЕ

1.1. Общи цели на програмата

- Да развие добросъседството и стабилността в граничните райони в Централна и Източна Европа, което ще даде реални ползи на регионите и общностите от двете страни на границата;
- Да развие сътрудничеството между граничните райони в двете страни за преодоляване на специфичните проблеми за развитие, които могат да произтекат, *inter alia*, от тяхното място в националните икономики, в интерес на местното население и по начин съвместим с опазването на околната среда;
- Да развие икономиката на пограничните региони чрез подобряване на търговското и икономическо сътрудничество с особено внимание върху околната среда.

1.2. Специфични цели и резултати от проектите

- Да продължава да улеснява движението на стоки и хора чрез рехабилитация на подходни пътища и инфраструктура на гранично пропускателните пунктове;
- Да разреши местни екологични проблеми които засягат и двете страни на границата, както, но не само, управлението и изхвърлянето на течни отпадъци, и интегрираното управление на водите на общия речен басейн на река (Струма/Стримон) които ще подобрят качеството на живот и безопасността на местното население и ще опазва околната среда;
- Да улесни трансграничното сътрудничество на местните жители и институции в областта на икономическото развитие, културния обмен, бизнеса, особено туризма и околната среда;
- Да предостави техническа помощ чрез инструмента за подготовка на проекти.

1.3. Описание на програмата

Програмата за 2005 г. беше създадена на базата на съвместно дефинирани проекти от страните партньори, и одобрени през 2005 г. на заседанието на Съвместния комитет за сътрудничество.

Обобщените описания² на отделните проекти, групирани в секторни цели са, както следва:

СПД Приоритет 1–“Трансгранична инфраструктура”

<i>BG 2005/017-454.01.01 Рехабилитация и частична реконструкция на път II-86 Соколовци-Смолян-Средногорци от км 94+240 до км 125+364.</i>	
--	--

<i>Продължителност</i>	<i>42 месеца</i>
-------------------------------	-------------------------

² Описанията са индикативни; някои детайли могат да бъдат променени

<i>Туининг</i>	<i>Няма</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>5,400 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>Министерство на Регионалното Развитие и Благоустройство</i>

Проектът цели рехабилитация на пътна отсечка П-86 от Соколовци до Средногорци (път с приблизителна дължина 29 км). Пътната настилка на пътя от Соколовци до Средногорци е в лошо състояние и има ниски оперативни характеристики. Очаква се голяма част от трафика да ползва път П-86 като главна връзка към новия граничен контролно-пропускателен пункт Рудозем, и осъществяването на този проект цели да подобри пътно-транспортните условия в тази посока. Повечето от рехабилитацията на пътя се състои от подсилване на сегашната пътна настилка чрез полагане на различна дебелина асфалт върху съществуващата настилка, в зависимост от условията на пътната конструкция. Рехабилитацията на пътя също включва канавки за оттичане на водите, подобряване на банкетната повърхност, пътната маркировка, подмяна, поправка, и поставяне на нови обозначителни знаци, мантинели и бордюри. Проектът ще бъде разделен на два договора – единият е за супервизия, а другия – сторителство.

<i>BG 2005/017-454.01.02 Повишаване на сигурността на движението по пътя Е 79 Дупница-Кулата от км 333+168 до км 429+268.</i>	
<i>Продължителност</i>	<i>24 месеца</i>
<i>Туининг</i>	<i>Няма</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>0,225 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>Министерство на регионалното развитие и благоустройство</i>

Целта на този проект е да подобри пътно-транспортните условия между Дупница и Кулата чрез поправка на различни дефекти на пътя, които пречат на нормалното движение на локалния и международния трафик. Очакват се приблизително 90 км подобрена пътна настилка и повишена безопасност между Дупница и Кулата.

СПД приоритет 2 : Икономическо развитие и заетост

<i>BG 2005/017-454.02.01 Интегрирана подкрепа за икономическо развитие и насърчаване на заетостта (грантова схема)</i>	
<i>Продължителност</i>	<i>24 месеца</i>
<i>Туининг</i>	<i>Няма</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>3,700 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>Министерство на регионалното развитие и благоустройството</i>

Общата цел на този проект е да насърчи заетостта, да подобри конкурентно-способността и да допринесе за развитието на бизнеса в трансграничния регион и да подпомогне създаването на трансгранични бизнес партньорства чрез подобряване на трансграничните икономически дейности и заетост. Това се очаква да бъде постигнато чрез две предложения, подобряване на бизнес сътрудничеството в трансграничния регион и насърчаване на мрежите между местни организации с цел развиване капацитета на човешките ресурси и умения

и подпомагане на малки проекти от тип "хора за хора" от двете страни на границата.

Проектът ще допринесе за премахване на съществуващите различия между регионите от двете страни на границата и за плавно синхронизиране на икономическото и социално развитие. Това е особено важно, като се има предвид бъдещата интеграция на България към Европейския съюз. Подготовката на този проект е извършена в тясно сътрудничество с гръцките партньори, като са взети предвид натрупания опит и познания и извлечените поуки от предишни икономически проекти. Проектът ще бъде изпълняван чрез грантова схема.

СПД Приоритет 3: Качество на живот/Околна среда/Култура

BG 2005/017-454.03.01 Трансгранично сътрудничество за предотвратяване, следене и контрол на ендемични, инфекциозни и паразитни болести	
Продължителност	18 месеца
Туининг	Няма
Бюджет по ФАР	1,475 млн. евро
Изпълнителна Агенция	Министерство на регионалното развитие и благоустройство

Проектът цели подобряване на общественото здравеопазване и постигане устойчиво засилване на превенцията, наблюдението и контрола на основните ендемични болести за балканския регион, ново- и повторно-възникнали векторно- и кръвно-пренасяни инфекции и зарази със значителна здравна и социална значимост. Това ще бъде постигнато чрез създаване на трансгранични системи за наблюдение, базирани на хармонизирани лабораторни диагнози и стандарти, размяна на информация по границите и устойчиво подобрене на контрола и превенцията от ендемични инфекции и паразитни болести (малария, видове хидатидози, Лаймска болест, жълтеница, венозен хепатит В и С, Q-треска, средиземноморска шарка, треска тип ССНФ).

BG 2005/017-454.03.02 Интегрирано управление на водите на река Струма	
Продължителност	18 месеца
Туининг	Няма
Бюджет по ФАР	2,000 млн. евро
Изпълнителна Агенция	Министерство на регионалното развитие и благоустройство

Общата цел на проекта е да се създаде трансгранично, интегрирано и устойчиво управление на водните ресурси в речния басейн на река Струма, включително термо-минералните води, с конкретно акцентирание върху качеството и количеството на водата, в съответствие с изискванията на рамковата директива за водите на ЕС 2000/60/ЕС и други директиви на ЕС, както и на двустранни споразумения между България и Гърция в сферата на управление на водите и съществуващото национално законодателство чрез съвместни трансгранични

инициативи и действия. Чрез предоставянето на техническа и институционална помощ за дирекция “Западно-егейски басейн” проектът цели:

- да подготви проекто-план за управление на водите в речния басейн на река Струма/Стримон;
- да направи предварително проучване за осъществяване на устойчиво дългосрочно ползване на термо-минералните води, акумулирани в речния басейн и хидротермалните басейни;
- да подпомогне съответните институции, отговорни за дейностите по интегрираното управление на водите.

<i>BG 2005/017-454.03.03 Устойчиво развитие чрез опазване на околната среда, водите и биоразнообразието през граница (грантова схема)</i>	
<i>Продължителност</i>	<i>18 месеца</i>
<i>Туининг</i>	<i>Няма</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>4,400 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна Агенция</i>	<i>Министерство на регионалното развитие и благоустройство</i>

Целта на този проект е да допринесе за разумно използване на природните ресурси в трансграничния регион и да подsigури устойчиво развитие чрез укрепване на сътрудничеството между България и Гърция в сферата на опазването биологичните и ландшафтни разнообразия, чрез създаване на три трансгранични еко-мрежи, които да запазят биологичното разнообразие в българо-гръцкия граничен регион и да повиши нивото на защита на водите.

Проектът цели да постигне следните задачи:

- Постигане на балансирано и устойчиво трансгранично развитие на българо- гръцкия регион, базирано на екологичния сектор;
- Създаване на подходяща околна среда за устойчиво развитие с ефикасно ползване на регионалния потенциал за развитие;
- Създадени трансгранични мрежи и партньорства в сферата на управление на водите и устойчиво развитие;
- Операционни трансгранични еко мрежи и партньорства в сферата на опазване на биологичното разнообразие и устойчивото развитие;
- Ефикасно и полезно за околната среда използване на природните ресурси с фокус върху управлението на водите и опазване на природното разнообразие;
- Подобен капацитет на човешките ресурси и институциите за опазване на природата, управление на водите и предприемане на мерки за устойчиво развитие;
- Подкрепа за инвестиционни мерки за еко- и селски туризъм;
- Приложение на иновативни мерки за третирането на отпадната вода.

СПД Приоритет 4 – Техническа помощ

<i>BG 2005/017-454.04.01: Помощ за подготовка на бъдещи ТГС програми между България и Гърция</i>	
<i>Продължителност</i>	<i>24 месеца</i>
<i>Туининг</i>	<i>Няма</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>2,800 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна Агенция</i>	<i>Министерство на регионалното развитие и благоустройството</i>

Общата цел на този проект е да се подпомогнат съответните български институции на централно и местно ниво, включени в структурите за съвместно изпълнение на програмата. Проектът цели да установи механизъм за ефективно програмиране и изпълнение на бъдещите трансгранични програми между България и Гърция и да укрепи институционалния капацитет на централно и местно ниво в контекста на бъдещото финансиране.

Проектът също ще допринесе за ефективна техническа подготовка на проекти (пакет от проекти) за бъдещата трансгранична програма, финансирана по ЕФРР, осигурявайки висок капацитет за изпълнение на ангажиментите произтичащи от членството в ЕС в областта на трансграничното сътрудничество, както и висок капацитет за усвояване на нарастващите финансови средства от ЕС.

Извлечени поуки

Опитът с изпълнението на Програма ФАР в предишните години и оценката са довели до няколко общи поуки. Както и през 2004 г., те са отразени при изготвянето и изпълнението на Програмата ФАР-ТГС за 2005 г.

Най-важните поуки се отнасят до ограниченията върху българския административен капацитет, по-конкретно в министерствата, действащи като Изпълнителни агенции. Средносрочните до дългосрочни усилия за засилване на този капацитет са вече в ход. Те включват усилия за подпомагане на хоризонталната реформа в публичната администрация. Включват още и задълбочен мониторинг на изпълнението на проектите чрез месечни срещи и предварително представяне на ЕК на актуализирани графици за договаряне на проектите. Това позволява преждевременно идентифициране на рискове от закъснения и предприемане на корективни действия. По-конкретни поуки, свързани с отделни сектори, министерства, или типове проекти, също са извлечени и взети предвид при подготовката на документацията по самите проекти.

Общи програмни условия

Преди подписването на Финансовото споразумение между Комисията и Правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да докаже на Комисията, че е предприел съответните стъпки за осигуряване на подходящ персонал в Националния фонд и Изпълнителната агенция по програма ФАР-ТГС в Министерство на регионалното развитие и благоустройството и звената за управление на проектите, които участват в осъществяването на тази програма.

Преди подписването на Финансовото споразумение между Комисията и Правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да

потвърди наличието на средства, както е посочено в проектите фишове, за национално съфинансиране, както и условията за типа съчетаване на средствата по ФАР и националното съфинансиране при договарянето на проектите.

Всеки проект, включващ доставката на оборудване и строителни работи, изисква национално съфинансиране, както е посочено в съответния проектен фиш. В допълнение, оперативните разходи и разходите по експлоатация и поддръжка на оборудването се поемат от крайните бенефициенти. Ако общата стойност на това оборудване или строителни работи е по-малка от предвидената във фиша сума, стойността на помощта по ФАР ще бъде намалена, за да се запазят непроменени съответните пропорции между финансирането по ФАР и националното съфинансиране, посочени във фиша. Ако общата стойност е по-голяма от сумата, предвидена във фиша, допълнителното финансиране трябва да бъде осигурено чрез допълнително национално съфинансиране.

Преди подписването на Финансовия споразумение между Комисията и Правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да докаже на Комисията, че заданията и техническите спецификации са правилно подготвени и позволяват всеки проект да стартира незабавно.

За проекти, които включват повече от едно българско министерство или агенция, Националният координатор трябва да осигури ефективни механизми за координация и сътрудничество между съответните министерства или агенции. Националният координатор на помощта трябва да организира задълбочен преглед на изпълнението на изброените проекти поне на всеки три месеца след подписването на Финансовото споразумение до крайния срок за договаряне. Ако прегледите сочат, че до първото тримесечие от последната година за договаряне (2007 г., ако не е посочено другояче) има висок риск проектът или компонентът да не бъдат договорени, Комисията си запазва правото да предприеме корективни действия, ако е необходимо, реалокация на средства към други цели, или анулиране на съответен проект или компонент. Други специфични условия са описани във всеки проектен фиш.

2. БЮДЖЕТ

2.1 Финансова таблица за 2005 г.

№	Цел	Бюджет по ФАР			Съфинансиране		Общо
		Институционално изграждане	Инвестиции	Общо ФАР	Други (**)	Национално съфинансиране (*)	
01	Трансгранична инфраструктура	0,000	5,625	5,625		1,875	7,50
02	Икономическо развитие и заетост	1,600	2,100	3,700		0,700	4,40
03	Качество на живота/Околна	3,450	4,425	7,875		1,475	9,35

	среда/Култура						
04	Техническа помощ	2,800		2,800			2,80
	ОБЩО	7,850	12,150	20,000		4,050	24,05

(Разпределението на стойностите по бюджетни линии е индикативно в границите по чл. 5 от МР за създаване на НФ)

* Средства от национални, регионални, местни и общински власти, заеми от финансови институции на публични институции, средства от публични компании

** Средства от частни фондове, заеми от финансови институции на частни лица и институции

2.2. Принципи на съфинансиране

В съответствие с Насоките по програма ФАР всички инвестиционни проекти, подкрепяни от ФАР, трябва да получават съфинансиране от националния бюджет.

Подкрепата от Общността може да обхваща до 75 % от общите допустими обществени разходи. Данъците не са елемент, допустим за съфинансиране.

Съфинансирането за проекти за институционално изграждане се осигурява от страната-бенефициент, която поема определени инфраструктурни и оперативни разходи, чрез финансиране на човешки и други ресурси, необходими за ефективното усвояване на средствата по ФАР.

3. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ АГЕНЦИИ

Изпълнителните агенции, отговорни за под-програмите са както следва:

- Изпълнителна агенция ФАР-ТГС в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, отговорна за програмата.

4. МЕРКИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

4.1. Метод на изпълнение

Изпълнението на програмата ще следва чл. 53 (1) b (втора алтернатива) от Финансовия регламент³. Страната-бенефициент ще продължи да осигурява изпълнение на условията, изложени в чл. 164 (1)(a)-(e) от финансовия регламент.

Преди акредитацията на Изпълнителните агенции, предвидена в чл. 12 (2) от Регламент 1266/1999⁴, подборът на проекти, провеждането на търгове и договарянето на средства от страната-бенефициент ще бъдат обект на предварително одобрение от страна на Комисията.

4.2. Тръжни процедури

³ Регламент на Съвета (ЕС, Euratom) 1605/2002 от 25 юни 2002; OJ L 248; 16.9.2002; стр. 1

⁴ Регламент на Съвета (ЕС) 1266/1999 от 21 юни 1999; OJ L 161; 26.6.1999; стр. 68

Тръжните процедури ще следват правилата в Част 2, раздел IV от Финансовия регламент и глава 3, част 2, раздел III от Правилата за изпълнение⁵, както и Решение на Комисията SEC (2003) 387/2⁶.

Договарящите институции следва също така да спазват процедурните насоки и стандартните бланки и модели, заложи в “Практическото ръководство за договорните процедури, финансирани от общия бюджет на ЕК в контекста на външната помощ”, както е публикуван на Интернет-страницата на EuropeAid⁷ към датата на старта на съответната тръжна процедура.

4.3. Грантови схеми

За грантови схеми точните правила за изпълнението ще бъдат определени в съответните проектни фишове съгласно следните принципи:

Процедурите и форматите, които ще се използват при прилагането на схемите и възлагането на договорите, ще следват разпоредбите на правилата за Външна помощ на ЕК. По-конкретно, ще бъде отделено необходимото внимание на процеса на избор на проекти. Грантове ще се отпускат в съответствие с правилата в глава 6 от Практическото ръководство, следвайки принципите на децентрализирано управление на Програма ФАР. Предварително одобрение на Делегацията на Европейската комисия в София ще е задължително преди акредитацията по Разширената децентрализирана система за изпълнение.

Компетентният Ръководител на програма, която се финансира по грантова схема, трябва да запази своите отговорности по договарянето и финансирането при изпълнението на схемите. В частност, Ръководителят на програма трябва официално да одобри обявата за участие в конкурса, апликационните форми, критериите за оценка, както и процеса на избор и резултатите. Ръководителят на програма трябва също да подпише грантовите договори с бенефициентите и да осигури адекватно наблюдение и финансов контрол под своя отговорност. С тази уговорка, управлението на схемите може да бъде децентрализирано от Ръководителя на програма и предоставено на подходящи звена на секторно или регионално ниво.

Осъществяването на избраните проекти чрез извършване на строителни работи, доставки и услуги, които ще се превъзлагат от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове, ще бъдат обект на тръжните правила на ЕК за Външна помощ към момента на изпълнението на гранта. Делегацията на Европейската комисия, след положителна оценка на капацитета на Изпълнителната агенция да управлява схемите финансово и административно по един добър и ефикасен начин⁸, може да отмени предварителното одобряване върху процеса на превъзлагане от страна на получателите на индивидуални грантове. Детайлни правила за ролята на Делегацията в горепосочения етап от

---

⁵ Регламент на Комисията (ЕС, Euratom) 2342/2002 от 23 декември 2002; OJ L 357; 31.12.2002; стр. 1

⁶ Решение на Комисията SEC (2003) 387/2 за общите условия за договори за услуги, доставки и строителство финансирани от общия бюджет на ЕС в процеса на сътрудничество с трети страни, приет на 25 март 2003 г.

⁷ Настоящ адрес: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

⁸ Виж част 11 и Приложение 4 от Наръчника за програмиране по ФАР 2004 г.

договаряне на средствата ще се конкретизират по подходящ начин, чрез кореспонденция между Делегацията и националните власти, веднага след реализирането на горепосочената оценка.

Грантовите схеми не трябва да включват проекти, за които приносът на ФАР е по-малко от 50 000 евро (освен за Фонда за малки проекти, вж. долу) и повече от 2 млн. евро. Тази долна граница може да бъде отменена в резултат на гореспоменатата оценка на капацитета на ИА да дава гаранции за правилно финансово управление. Долната граница не се прилага в случаите на НПО.

Финансовите ангажименти по отношение на ФАР ще се изпълняват от датата на подписване на грантовите договори от компетентния Ръководител на програма. Проектите трябва да бъдат напълно изпълнени преди изтичане на крайния срок за изпълнение на договорите за съответното Финансово споразумение.

4.4. Принципи за изпълнение на туининг-проекти

Не е приложимо

4.5. Принципи за Фонда за малки проекти по ТГС

Не е приложимо

5. УПРАВЛЕНИЕ НА ПОМОЩТА

5.1. Управление на проектите

5.1.1. Отговорности

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълна отговорност за програмирането и мониторинга на програмите по ФАР.

Националният координатор на помощта и Националният ръководител носят обща отговорност за координацията между ФАР (включително ФАР/ТГС), ИСПА и САПАРД, както и Структурните и Кохезионния фондове.

Националният ръководител (НР) и Ръководителите на програми (РП) трябва да направят необходимото, така че програмите да се изпълняват съгласно процедурите, заложи в инструкциите на Комисията. Същите следва също така да осигурят всички необходими договори за изпълнение на Финансовото споразумение да са сключени в съответствие с правилата и стандартните документи за Външна помощ, които са в сила по време на изпълнението на проектите, както и в съответствие с правилата на Европейския съюз относно държавните помощи.

5.1.2. Размери на проектите

Проектите BG 2005/017-454.01.02 “Повишаване на сигурността на движението по пътя Е 79 Дупница-Кулата от км 333+168 до км 429+268” и BG 2005/017-454.03.01 “Трансгранично сътрудничество за предотвратяване, следене и контрол на ендемични, инфекциозни и паразитни болести” имат стойност по-

малка от 2 млн. евро, тъй като съответните проекти не биха могли да усвоят такава сума.

5.1.3. Краен срок за сключване и изпълнение на договорите; краен срок за програмиране

- (1) Всички договори трябва да бъдат сключени до 30 ноември 2007 г.
- (2) Изпълнението на всички договори трябва да приключи до **30 ноември 2008 г.**, с изключение на проект BG 2005/017-454.01.01 “Рехабилитация и частична реконструкция на път II-86 Соколовци-Смолян-Средногорци от км 94+240 до км 125+364” за които крайния срок е 30 ноември 2010 г. и за проект BG 2005/017-454.03.02 “Интегрирано управление на водите на река Струма” с краен срок 30 ноември 2009 г.. Тези удължавания на срока са дадени заради продължителността на сторителството, което е по сложно в този граничен регион. Периодът за договаряне на проектите, изпълнявани изпълнение по тази програма в никакъв случай не може да надвишава три години от датата на подписване на Финансовото споразумение (чл. 166, ал. 2 ФР). Бюджетни ангажименти, по които не са направени разплащания през трите години, считано от датата на официалното подписване, ще бъдат отменяни (чл. 77, ал. 3 ФР).
- (3) При децентрализираната система за изпълнение пълното тръжно досие трябва да бъде предадено в Делегацията за одобрение не по-късно от шест месеца след подписването на Финансовото споразумение. В случай на неспазване на срока, страната-бенефициент докладва на СКН, който може да препоръча реалокация на средства в съответствие с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд.

5.1.4. Оценка на въздействието върху околната среда и опазване на природата

Процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, както е заложено в ЕІА-директива⁹, са напълно приложими за всички инвестиционни проекти, изпълнявани по програма ФАР. Ако ЕІА-директивата все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни на тези, установени в горепосочената директива. Ако един проект попада в рамките на анекс 1 или анекс 2 на ЕІА-директивата, провеждането на процедура в съответствие с Директивата трябва да бъде документирано¹⁰.

Ако съществува вероятност изпълнението на проекта да окаже въздействие върху природен резерват, трябва да бъде извършена и документирана¹¹ съответна оценка според чл. 6 от Директивата за хабитатите.

Всички инвестиционни проекти трябва да бъдат изпълнени в съответствие с действащото екологично законодателство. Проектните фишове трябва да съдържат специфични клаузи за съответствие с европейско законодателство в

⁹ Директива 85/337/ЕЕС; ОJ L 175/40; 5.7.1985; изменена

¹⁰ в Анекс ЕІА към съответния инвестиционен проектен фиш

¹¹ в Анекс за съхраняване на природата към съответния инвестиционен проектен фиш

областта на околната среда, според вида дейност, която се провежда в рамките на всеки инвестиционен проект.

5.2. Финансово управление

5.2.1. Принципи и отговорности

Националният Фонд (НФ) в Министерството на финансите, ръководен от Националния ръководител ще упражнява надзор върху финансовото управление на Програмата и ще бъде отговорен за докладване пред Европейската комисия. Националният ръководител носи пълна отговорност за финансовото управление и финансовата отчетност на средствата по ФАР до приключване на Програмата. Националният ръководител трябва да гарантира, че правилата, регламентите и процедурите на ФАР, отнасящи се за докладване и финансово управление се спазват и че е налице функционираща информационна система за проектите. Комисията ще преведе средства на Националния Фонд в съответствие с Меморандума за разбирателство, подписан между Комисията и Правителството на България през декември 1998 г.

Средствата ще бъдат прехвърлени след искане от страна на Националния ръководител в отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и обслужвана от Националния Фонд в Централната банка или в гарантирана от Правителството банка. По принцип всички банкови сметки носят лихва.

Съгласно чл. 3 и 4 на правилата за прилагане на Финансовия регламент натрупаната лихва е собственост на страната-бенефициент. Националният ръководител трябва да осигури фактическо регистриране на пълната сума на натрупаните лихви като приход в националния бюджет. Освен това, НР трябва да извършва редовно отчитане на лихвите чрез системата Персеус.

5.2.2. Трансфер на средства към Национален фонд

Първо плащане¹² до 20 % от средствата, които ще се управляват на местно ниво¹³, ще бъдат преведени на Националния Фонд, след подписването на Финансовото споразумение и Споразуменията за изпълнение между Националния Фонд и Изпълнителната агенция. Освен това, Националният ръководител трябва да предостави на Комисията списък с назначените Ръководители програма, както и описание на съществуващата система, наблюдайки на потока информация между Националния Фонд и Изпълнителната агенция и начина, по който ще се осъществят плащанията между тях.

Две допълнителни плащания¹⁴ ще бъдат извършени в размер до 30 % от средствата, които ще се управляват на местно ниво¹⁵. Второто плащане ще бъде

---

¹² Представлява предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

¹³ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁴ Представляват междинни плащания или подновяването на предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

¹⁵ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

задействано, когато 5 % от бюджета¹⁶ са вече изплатени от Изпълнителната агенция. Третото плащане може да бъде поискано, когато 35 % от целия бюджет¹⁷ са вече изплатени.

Последното четвърто плащане ще бъде осъществено, когато 70 % от целия бюджет¹⁸ са вече изплатени и всички договори са сключени.

По изключение, Националният ръководител може да поиска по-голям от съгласувания процент на средствата, когато това може да бъде обосновано от прогнозен паричен поток, който да показва, че предвиденият паричен поток за периода ще надхвърли прогнозирания процент. В случаите, когато общата сума от средствата депозирани в Националния фонд, Изпълнителната агенция превишават 15 % от общия бюджет на програмата, Комисията може по изключение да отпусне плащане, ако Националният ръководител предостави доказателства, че договорните задължения не могат да бъдат изпълнени без това плащане.

5.2.3. Трансфер на средства от Национален фонд към Изпълнителната агенция

Националният фонд превежда средства на Изпълнителната агенция в съответствие със Споразумението за изпълнение, подписано между Националния фонд и Изпълнителната агенция. Банкови сметки за под-програми ще бъдат открити на името на Изпълнителната агенция, отговорна за финансовото управление на под-програмата във връзка с чл. 13 от Меморандума за разбирателство за създаването на Национален фонд.

Доколкото Програмата следва децентрализираната система за изпълнение, всяко отделно Споразумение за изпълнение трябва да бъде подписано предварително от Европейската Комисия. Когато Националният фонд е сам по себе си и разплащателен орган за Изпълнителната агенция, няма да има преводи на фондове от Националния фонд до Изпълнителната агенция. Изпълнителната агенция трябва да бъде управлявана от Ръководител програма (РП), назначен от Националния ръководител, след консултация с НКП. РП ще бъде отговорен за всички операции, проведени от Изпълнителната агенция.

5.2.4. Плащания в случаите на клаузи за задържане на средства

По отношение на договорите, съдържащи задържащи клаузи (напр. задържане на средства за гаранционен период), Изпълнителната агенция ФАР-ТГС носи пълната отговорност за управление на средствата до настъпване на датата за извършване на окончателно плащане, както и за гарантиране, че въпросните средства ще бъдат използвани само за плащания във връзка със задържащата клауза.

---

¹⁶ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁷ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁸ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

Изпълнителната агенция ФАР-ТГС допълнително поема пълна отговорност спрямо изпълнителите, че ще изпълни задълженията, свързани с клаузите за задържане на средства. Средствата, които не са изплатени на изпълнителите след извършване на окончателните плащания, ще бъдат върнати обратно на Комисията.

5.2.5. Приключване на плащанията и осчетоводяване

Не по-късно от 16 месеца след приключване на изпълнението на договорите, Националният фонд представя окончателна декларация за изразходваните средства от ФАР и от националното съфинансиране и удостоверение относно редовността, точността и истинността на преведените плащания. Крайният заверен разход трябва на този етап да съответства на първоначалната сума по договора, намалена с удържките и спестяванията, съгласувани с изпълнителя в процеса на изпълнение на договора. Това също трябва да изравни направените плащания плюс всякакви неизплатени суми, по сметката за задържани средства.

Ако плащанията, получени от Комисията надхвърлят крайния заверен разход, Националният фонд връща на Комисията надвишаването на сумата при предаването на окончателната декларация за изразходваните средства. Ако има неизплатени плащания (с изключение на средства по клаузите за задържане на средства по договора), НФ трябва да обоснове и прогнозира финализирането на плащанията. НФ докладва на тримесечие за средствата по клаузите за задържане на средства и на висящите плащания. Ако те не са изплатени на изпълнителя, се връщат на Комисията.

След оценка на окончателната декларация, Комисията преценява дали да изключи някой разход от плащанията на ЕС, ако той не е извършен в съответствие с правилата на ЕС.

Резултатите от проверките на Комисията и нейните заключения относно това дали да се изключат плащания се съобщават в писмен вид на НФ, който има един месец срок да отговори също в писмена форма.

Ако не се стигне до съгласие в едномесечен срок от получаването на отговора на НФ, Комисията решава и установява плащанията, които следва да бъдат изключени, вземайки под внимание най-вече установената степен на несъответствие, естеството и сериозността на нарушението, както и финансовите щети, претърпени от Комисията.

Следвайки взетото решение за плащанията, които следва да бъдат изключени, недопустимият разход се възстановява, без това да се отрази на мерките спрямо нарушенията и последващите финансови компенсации посочени по-долу.

Средствата ще се възстановяват или чрез директно изплащане от Националния фонд, или чрез компенсации съгласно правилата на ЕС.

6. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на проектите ще бъде наблюдавано от Съвместен Комитет за Наблюдение (СКН). Той включва Националния Ръководител (НР), Националния координатор на помощта (НКП) и службите на Комисията. СКН ще провежда срещи поне веднъж годишно, за да прави преглед на всички програми, финансирани от ФАР, с оглед проследяване на тяхното развитие за постигане на целите, залегнали във Финансовия меморандум и Партньорството за присъединяване. СКН може да препоръча смяна на приоритетите и/или

переразпределение на средствата по ФАР. Освен това, СКН ще прави преглед веднъж годишно на напредъка на всички програми, подкрепяни чрез предприсъединителни инструменти на ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За Програма ФАР, СКН ще бъде подпомаган от Секторни под-комитети за наблюдение (СПКН), които ще включват Националния координатор на помощта, Ръководителят програма за всяка Изпълнителна агенция (и където е приложимо - за Централното звено за финансиране и договаряне) и службите на Комисията. СПКН ще прави детайлен преглед на напредъка на всяка програма, включително нейните компоненти и договори, събрани от СКН в подходящи сектори за наблюдение. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни доклади за наблюдение, изготвяни от Изпълнителната агенция и междинни оценки, изготвени от независими оценители. СПКН ще представя препоръки върху аспекти на управлението и изготвянето на проекти, осигурявайки тяхното изпълнение. СПКН ще докладва на СКН, на който ще предоставя цялостни, подробни доклади за всички програми, финансирани по ФАР в съответния сектор.

Службите на Комисията ще осигурят изготвянето на междинни (централизиращи или децентрализиращи) и/или последващи оценки на програмата.

7. ОДИТ, ФИНАНСОВ КОНТРОЛ, МЕРКИ ПРОТИВ ИЗМАМИ, ПРЕВАНТИВНИ И КОРЕКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ

7.1. Супервизия и финансов контрол от страна на Комисията и Европейската сметна палата

Всички Финансови споразумения, както и произтичащите договори са предмет на надзор и финансов контрол от Комисията (включително и от Европейския офис за борба с измамите) и одити от Европейската сметна палата. Тъй като Разширената децентрализирана система за изпълнение все още не е въведена в Изпълнителните агенции на страната-бенефициент, са включени мерки като предварителна проверка на търговете и договарянето от страна на Делегацията в страната-бенефициент.

За осигуряване на ефективна защита на финансовите интереси на Общността, Комисията (включително и Европейския офис за борба с измамите) може да проведе проверки на място и инспекции съгласно процедурите, предвидени в Регламент 2185/96¹⁹ на Общността (Евроатом, ЕС).

Гореописаните проверки и одити са приложими спрямо всички изпълнители и подизпълнители, които са получили средства от Общността.

---

¹⁹ Регламент на Общността (Евроатом, ЕС) 2185/96 от 11 ноември 1996 г., OJ L 292; 15.11.1996 г.; стр. 2

Без да се намаляват отговорностите на Комисията и Сметната палата на ЕС²⁰, сметките и операциите на Националния фонд и където е приложимо, на Централното звено за финансиране и договаряне, както и на съответните Изпълнителни агенции, могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от самата Комисия, или от външни одитори, наети от Комисията.

7.2. Задължения на страната-бенефициент

7.2.1. Одит и финансов контрол

С оглед осигуряване на добро финансово управление на средствата от ФАР, страната-бенефициент трябва да има система за управление и контрол на помощта в съответствие с общоприетите основни принципи и стандарти. Тази система трябва да покрива изискванията на чл. 164 от Финансовия регламент и в частност адекватно да осигурява коректност, редовност и допустимост на исканията за подкрепа от Общността.

Системата за управление и контрол на страната-бенефициент трябва да осигурява достатъчно проследяване на одитната пътека, както е посочено в чл. 7 (2) на регламент 438/2001²¹.

Компетентните национални финансови и контролиращи власти ще провеждат подходящ финансов контрол на всички институции, свързани с изпълнението на програмата.

Всяка година до Комисията ще бъдат изпращани план за одит, обобщение на резултатите и препоръките от проведените одити, както и заключения от изпълнението на препоръки от минали одити. Докладите от одита ще бъдат на разположение на Комисията.

7.2.2. Превантивни мерки

Страната-бенефициент трябва да предприеме всички необходими мерки за предотвратяване и противодействие на активните и пасивни корупционни²² практики във всеки етап на тръжната процедура или за предоставяне на грант, както и по време на изпълнение на съответстващите договори.

---

²⁰ както се посочва в Общите условия свързани с Финансовия меморандум приложен към Рамковото споразумение

²¹ Регламент на Общността (Евроатом, ЕС) 438/2001 от 2 март 2001 г., ОJ L 63; 03.03.2001 г.; стр. 21

²² Активна корупция ще означава умишлено действие на този, който получава, директно или чрез посредник, предимство от всякакъв вид за себе си или за трета страна, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции, като официално лице, по начин който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

Пасивна корупция ще означава умишлено действие на длъжностно лице, което директно или чрез посредник, изисква или получава предимства от всякакъв вид за себе си или трета страна, или приема обещание за такова предимство, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции като официално лице, по начин който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

Властите на страната–бенефициент, включително служителите, отговорни за изпълнение на програмата, трябва да предприемат всички необходими предпазни мерки с цел избягване на какъвто и да е риск или на конфликт на интереси и да информират незабавно Комисията за всеки възникнал конфликт на интереси или за всяка ситуация, която би могла да доведе до възникването на такъв конфликт.

7.2.3. Мерки против измамите и корективни действия

Страните-бенефициенти на първо място носят отговорност за осигуряване на разследване и задоволително разрешаване на предполагаеми и истински случаи на измами и нередности, следвайки контролните механизми на страната или Общността.

Националните власти трябва да осигурят функционирането на механизъм за контрол и отчитане, еквивалентен на предвидения в регламент 1681/94²³.

По-специално, всички предполагаеми или истински случаи на измами²⁴ и нередности²⁵, както и всички свързани с тях мерки, предприети от съответната държавна институция, трябва да бъдат докладвани на службите на Комисията без забавяния. В случай, че няма предполагаеми или истински случаи на измами или нередности за докладване, страната-бенефициент следва да информира Комисията за този факт в с срок до два месеца след края на всяко тримесечие.

В случай на нередност или измама, страната-бенефициент трябва да извърши необходимите финансови корекции, изискващи се във връзка с всяка конкретна нередност. Корекциите, направени от страната-бенефициент трябва да включват анулиране на цялата или на част от помощта, предоставена от Общността. Фондовете на Общността, освободени по този начин могат да се използват отново от НФ за целите на програмата в съответствие с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на НФ.

7.3 Възстановяване на средства в случай на нарушение или измама

Всяко доказано нарушение²⁶ или измама²⁷, разкрити по време на изпълнението на програмата или в резултат на одит води до възстановяване на средствата на Комисията.

---

²³ Регламент на ЕК (ЕК) 1681/94 от 11 юли 1994 г.; 12.07.1994 г.; стр. 43

²⁴ Измама ще означава умишлено действие или пропуск свързан с: използване или представяне на грешни, некоректни или непълни отчети или документи, които водят до грешно разпределение или неправилно задържане на средства от общия бюджет на Общността или от управляваните от нея, или от нейно име, бюджети; непредставяне на информация в нарушение на конкретни задължения със същия ефект; некоректно използване за такива средства за цели различни от тези, за които са били отпуснати първоначално.

²⁵ Нередност ще означава всяко нарушение на разпоредбите на националното или европейското законодателство, на този Финансов меморандум или последващи договори, което е резултат от действие или пропуск на икономически посредник, и има или ще има ефект на накърняване на общия бюджет на Общността или на бюджетите управлявани от нея, посредством нецелесъобразни разходи. Терминът “Европейско законодателство” в този контекст ще означава целостта от общи правила валидни за страните по Финансовия меморандум (напр. Европейските споразумения, Рамковите споразумения, Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд и т.н.)

²⁶ вж. горната дефиниция

²⁷ вж. горната дефиниция

Ако след извършване на необходимите проверки, Комисията установи, че:

- (а) страната-бенефициент не е спазвала задълженията си да предотвратява, открива и коригира нарушенията или
- (б) изпълнението на проекта не обосновава част или цялата помощ или
- (в) има сериозни грешки в системите за управление или контрол, които водят до нарушения,

Комисията може да прекрати по-нататъшни плащания по програмата и, заявявайки причините, да поиска от страната-бенефициент да представи коментари и, където се сметне за необходимо, да извърши корекции в рамките на определен срок.

Ако не се постигне съгласие до края на определения от Комисията срок и ако изисканите корекции не са налице, Комисията може, вземайки предвид коментарите на страната-бенефициент, да реши в тримесечен срок да:

- (а) намали или анулира плащанията по съответната програма, или
- (б) направи финансови корекции, изискващи се от анулирането на част или цялата помощ по въпросната програма.

Когато Комисията решава за стойността на корекцията, ще вземе предвид принципа на пропорционалност, вида нарушение и размера и финансовите последици на установените слабости в системите за управление и контрол на страната-бенефициент.

При липса на решение за изпълнение по точка (а) или (б), следващите плащания по програмата ще бъдат започнати отново незабавно.

Националният ръководител трябва да гарантира връщането на всички неизползвани или грешно изплатени суми в срок от 60 календарни дни от датата на уведомяването. Ако той не изплати обратно дължимите на Комисията суми, страната-бенефициент дължи сумите на Комисията.

Лихви по дължимите суми за закъснели плащания ще се начисляват на невъзстановени суми в съответствие с Финансовия регламент.

8. ПРОЗРАЧНОСТ И ПУБЛИЧНОСТ

Съответният Ръководител програма ще бъде отговорен за осигуряване на всички необходими мерки, предприети за съответна публичност на всички дейности, финансирани от програмата. Това ще се извършва в тясно сътрудничество с Комисията. Повече подробности са изложени в Приложение "прозрачност и публичност" (приложено).

9. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

В случай, че поетите ангажименти не са изпълнени по причини, произтичащи от страна на българското правителство, Европейската комисия по своя преценка може да преразгледа програмата, и да я анулира изцяло или части от нея и/или да преразпредели неизползваните средства за други цели, съответстващи на целите на програма ФАР.